

Corpor¹

Випуск 5

Масштаб 1:50

Designed by Лукашенко Станіслав

Не для продажу!
Not for sale!

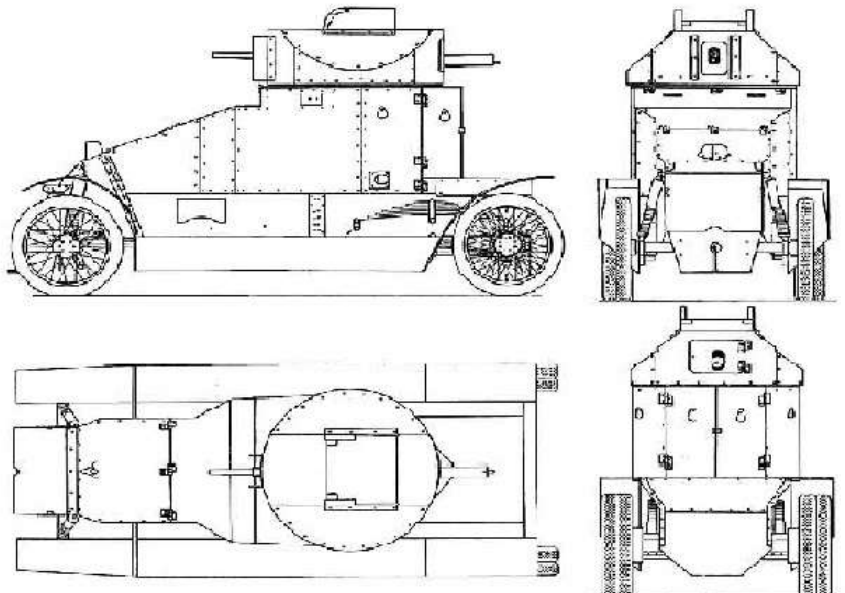
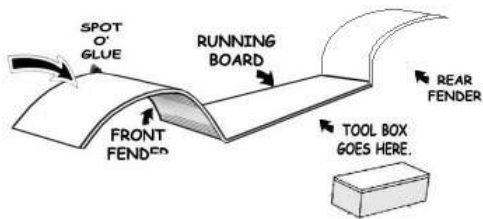
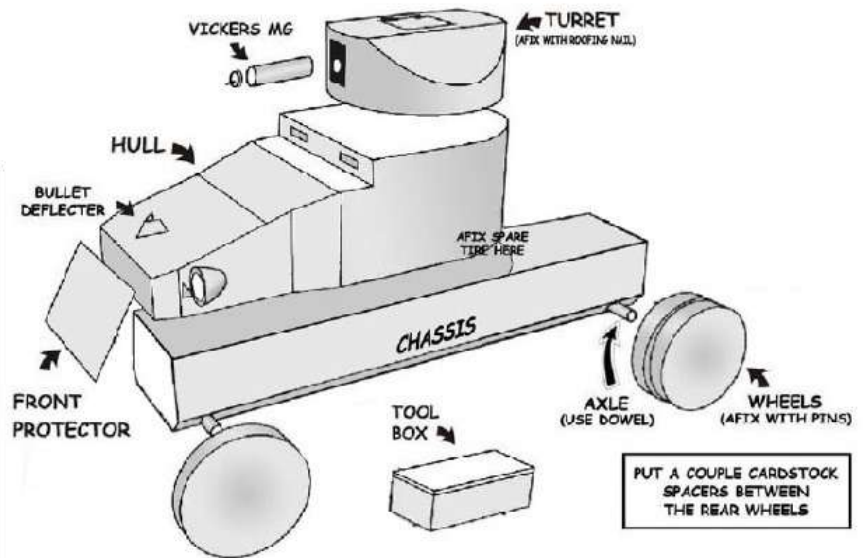
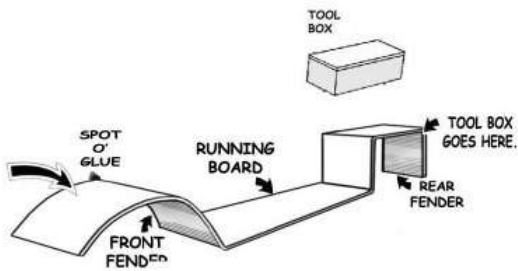
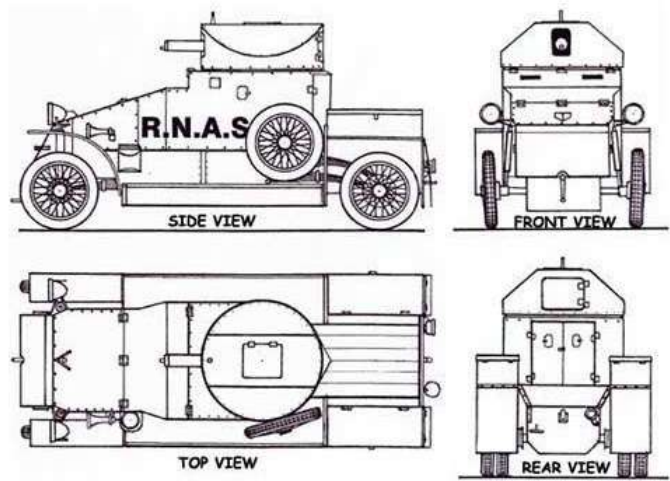

Панцирні авта Lanchester

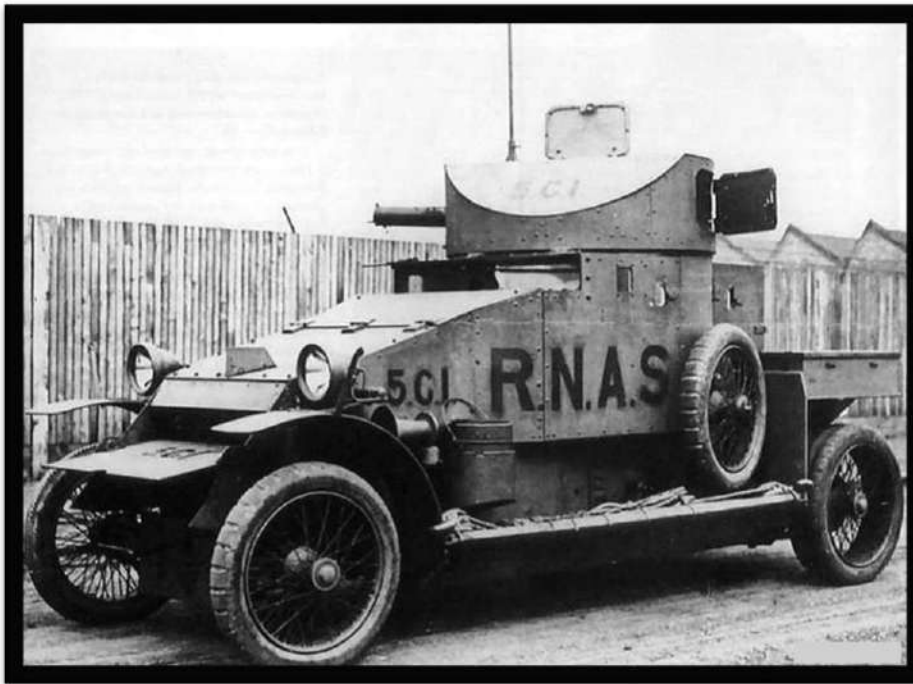
Зміст

1. Ланчестери в арміях Західної Європи
 - 1.1.Ланчестер R.N.A.S., Франція, 1915р.
 - 1.2.Ланчестер R.N.A.S., Персія, 1917р.
 - 1.3.Ланчестер R.N.A.S., Франція, 1916р.
 - 1.4.Ланчестер бронедивізіону Британського Адміралтейства, Галичина, 1917р.
 - 1.5.Ланчестер автопанцирного підрозділу 1-ї кінної дивізії Королівської армії Бельгії, 1916р.
 - 1.6.Ланчестер Королівської армії Бельгії, Фландрія, 1917р.
 - 1.7.Ланчестер без розпізнавальних знаків, версія 1
2. Ланчестери на теренах літньої кампанії 1917 року Східного фронту Великої війни
 - 2.1.Ланчестер РККА, росія, 1918р.
 - 2.2.Ланчестер царської армії «Іскра», м. Вільна, 1916р.
 - 2.3.Ланчестер царської армії «Туркестанець», 46-та автокулеметна чота, м. Борисів, серпень 1916р.
 - 2.4.Ланчестер армії Української народної республіки, 2-й автопанцирний дивізіон колони Овчаренка, м. Київ, травень 1918р.
 - 2.5.Ланчестер Збройних сил Німецької імперії, 11-та чота 1-го автопанцирного дивізіону, вересень 1917р.
 - 2.6.Ланчестер Збройних сил Австро-Угорщини, вересень 1917р.
 - 2.7.Ланчестер без розпізнавальних знаків, версія 2

1. Ланчестери в арміях Західної Європи

1.1. АНГЛІЙСЬКА АРМІЯ

Панцирник було розроблено на замовлення Королівської Морської Авіаційної Служби (англ. Royal Navy Air Service, R.N.A.S.) 1914 року на базі легкого вантажного авта «Lanchester 19B». Першу партію з 36 бронемашин Королівська морська повітряна служба

отримала 1915 року. З них було сформовано три ескадрони по 12 машин у кожному, які в травні того ж року вирушили до Франції. Проте незабаром, коли протиборчі сторони зарилися в землю і війна набула позиційного характеру, потреба в панцирних автах відпала, і їх поступово стали замінювати танки, які мали кращу прохідність і забезпечували піхоті надійнішу підтримку.

Бронемашини Королівської морської повітряної служби, які стали непотрібними на західному фронті,

були перекинуті на інші театри військових дій. Таким чином у 1915 році двадцять «Ланчестерів» опинилися в росії, де і продовжили службу в частинах російської імператорської армії.

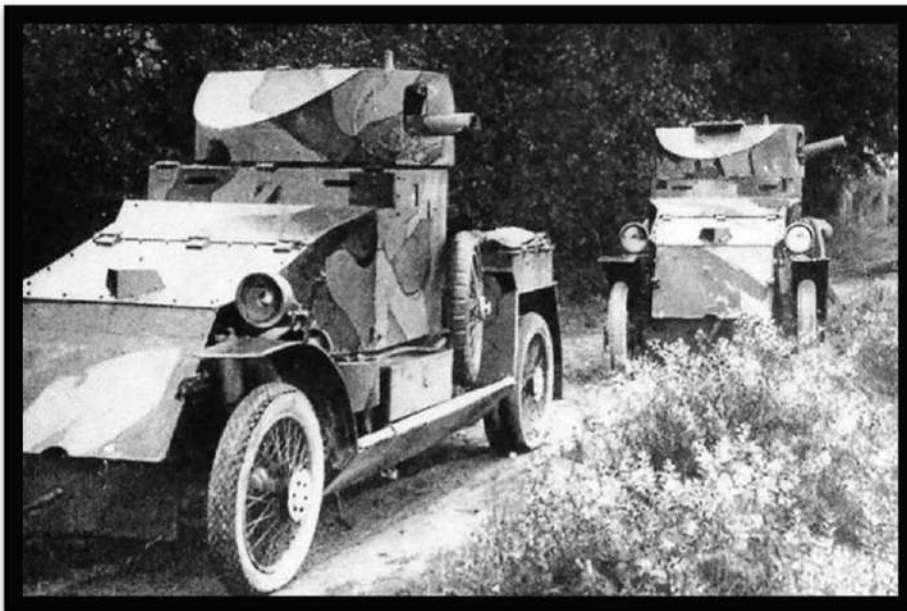
*«Ланчестер»
Британського
дивізіону застряг.
Галичина, 1917 рік.*

На Східному фронті діяв бронедивізіон Британського Адміралтейства, що перебував там протягом 1916-1917 років, оснащений частково «Ланчестерами» — як власними, так і переданими російською армією (близько 12 штук).

Панцирники використовували на Кавказі, в Румунії, Галичині, де під Тарнополем їх захопили німці. Після революції особовий склад дивізіону втік, а покинуте майно, як і майно Бельгійського дивізіону, використовували обидві сторони в Громадянській війні. Під час Перших визвольних змагань «Ланчестери» зі складу російської імператорської армії і Британського експедиційного корпусу (сам корпус з початком Громадянської війни, як і Бельгійський дивізіон, евакуювалися, покинувши майно) обмежено застосовувалися як РККА, так і Білим рухом.

1.2. БЕЛЬГІЙСЬКА АРМІЯ

Панцирники «Ланчестер» зі складу автопанцирного підрозділу 1-ї кінної дивізії Колорівської армії Бельгії.

15-й англійський автопанцирний ескадрон воював у лавах бельгійської армії. На додаток до 12 бронемашин із цього ескадрону бельгійці

отримали в борг від R.N.A.S. ще 10-15 «Ланчестерів».

Наприкінці 1914- на початку 1915 року в Парижі з бельгійських волонтерів було сформовано окрему броньову частину — «Корпус автогармат і автокулеметів» (Corps des Autos-Canons-Mitrailleuses). Її командиром став майор Колон.

Спочатку цей корпус призначався для бойових дій на Заході. Однак фронт тут стабілізувався, і панцирники виявилися непотрібними. У росії ж у цей час тривали важкі бої в Галичині, в яких активну участь брали і панцирники. Тому бельгійський король Альберт передав дивізіон у розпорядження царя Миколи II.

Олег Шама в своїй статті «Бойова кругосвітня подорож» (ориг. – «Боевая кругосветка») так змалював пригоди бельгійців в російській імперії:

«...Добиралися бельгійці на нові позиції в Західну Україну з Франції Атлантичним і Північним Льодовитим океанами та через Архангельськ і Петроград. Коли на початку 1918-го росія вийшла з війни, додому бельгійцям довелося повертатися не менш складним шляхом – через Євразію і США, здійснивши таким чином навколосвітню подорож.

Восени 1915-го на британському кораблі «Рей Кастл» в Архангельськ прибули близько 400 бельгійських солдатів із двома лікарями і священником. Із собою вони привезли 10 панцирників, на яких були встановлені гармати і кулемети, а також 26 вантажних автомобілів для транспортних потреб і 120 мотоциклів з велосипедами для наступальних операцій – причому все безкоштовно.

Базу для дислокації бельгійських військових у Галичині мав готувати барон де Рікель. Король Альберт направив його військовим радником у ставку царя Миколи II ще до початку бойових дій у Європі. Однак коли радник дізнався про їхнє прибуття, то дуже здивувався: його просто не попередили про це.

У січні 1916-го бельгійці дісталися фронту - прибули в український Збараж. Загалом АСМ провів на Східному фронті 20 місяців. Найбільше дивізіон проявив себе влітку-восени 1916 року під Тернополем біля сіл Вороб'ївка і Цебрів. панцирники були незамінні в наступальних операціях при прориві ворожих позицій. Велосипедисти виявилися хорошими розвідниками, незважаючи на свою вразливість. Саме їх в АСМ загинуло найбільше: загалом дивізіон втратив у боях 40 воїнів.

Справжньою проблемою став мовний бар'єр. Нерідко дані бельгійської розвідки російські командири просто ігнорували, не маючи змоги їх зрозуміти. А ще Іполит Семет нарікав, що росіяни часто не доповідали у свою ставку про успішні дії АСМ. Зате із задоволенням використовували його пересувні майстерні - у бельгійців були хороші запчастини та вмілі техніки.

Бійці дивізіону все частіше відчували себе зайвими на цій війні. Почастішали конфлікти з російськими колегами.

Під кінець 1916 року кілька десятків бельгійців написали рапорти на ім'я генерала де Рікеля з проханням про відставку і повернення в Європу. Але той відповів різкою відмовою.

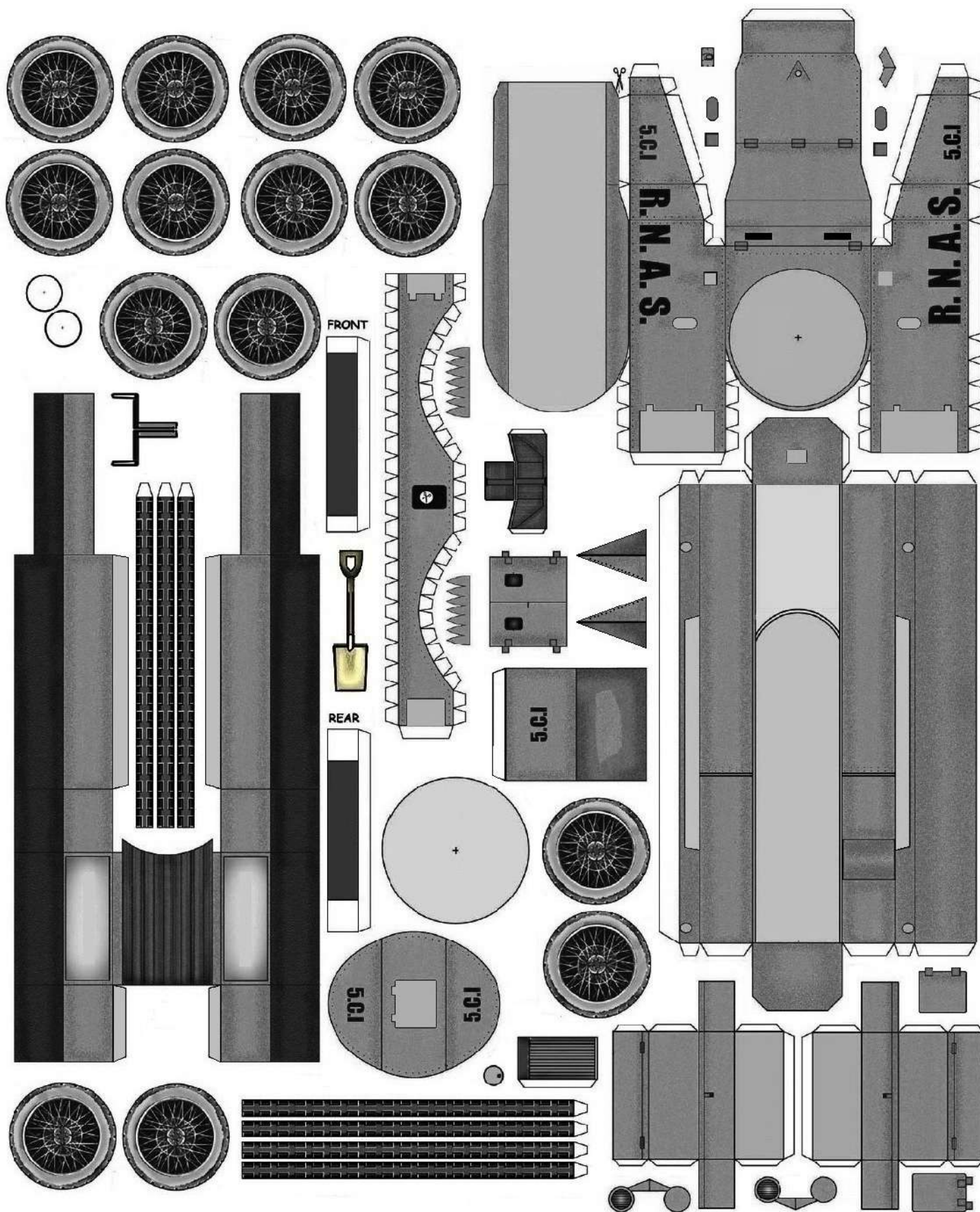
На початку 1917 року Росію почало лихоманити. Бої на фронтах вщухли, але почастишали солдатські бунти. Імперія тріщала по швах. У той момент бельгійський дивізіон відвели в тил і відправили на постій у Святошин, тоді - передмістя Києва. Становище бельгійців стало двоїстим: їхній уряд не визнав нову владу в Україні. А росія почала переговори з Німеччиною про сепаратний мир. Згідно з попередніми домовленостями між Бельгією і росією, дивізіон мав повернутися додому після закінчення боїв, і бельгійці зібралися на батьківщину - але на західному фронті все ще точилися бої, які перекривали їм найкоротший шлях до дому. Восени 1917-го дивізіон перестав отримувати забезпечення, і його бійці почали голодувати та почали обмірковувати повернення на батьківщину.

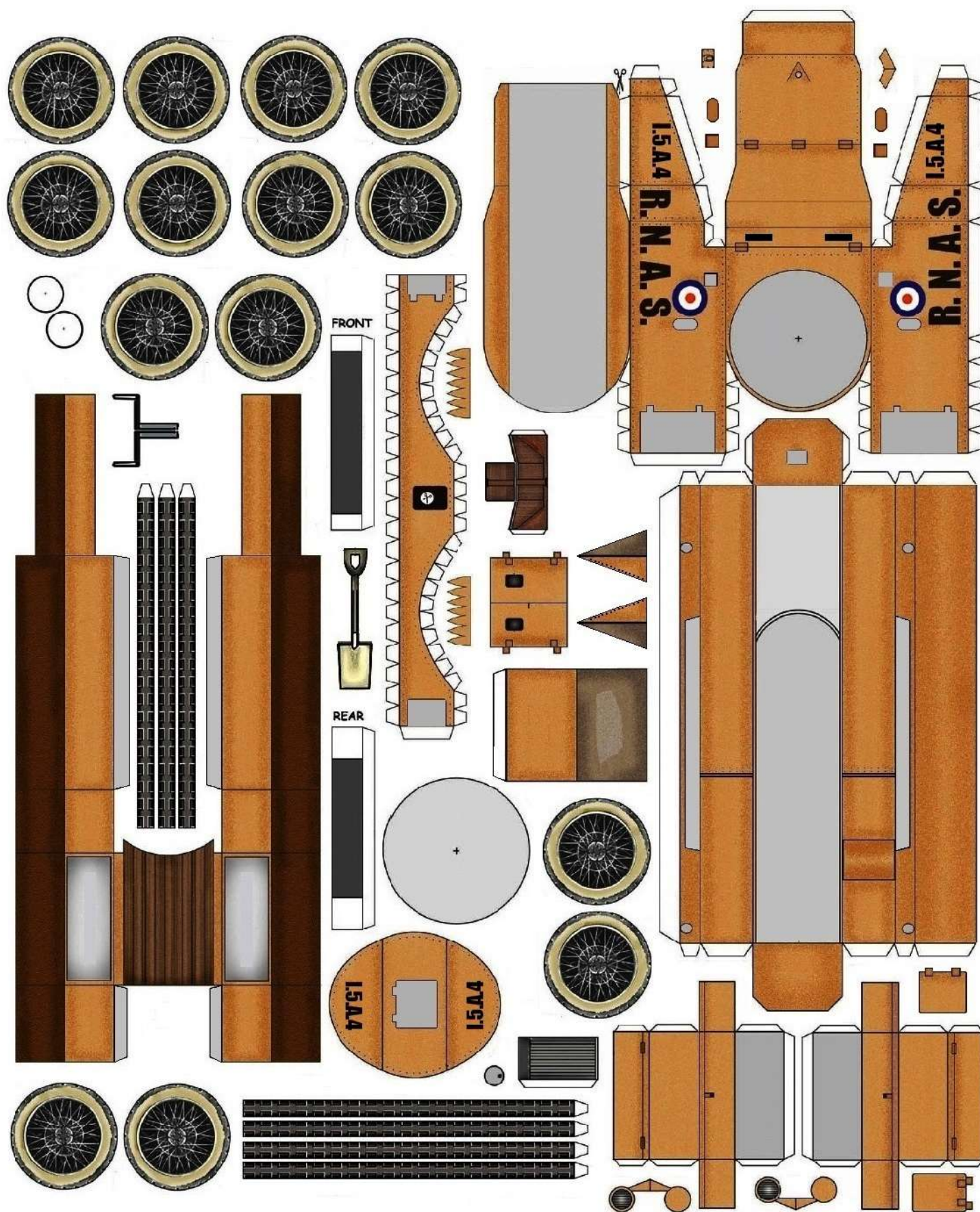
Але у лютому 1918-го російські більшовики під керівництвом Михайла Муравйова на три тижні зайняли Київ. Московські завойовники почали тероризувати білих офіцерів, розстрілюючи їх без суду. Червоні заарештували і бійців АСМ. Перекладачеві дивізіону дивом вдалося дістати документи, підписані більшовицьким головнокомандувачем Миколою Криленком, - ці папери давали імунітет бельгійцям, якщо вони проявлять лояльність. Покинути Київ дивізіону дозволив уже сам Муравйов.

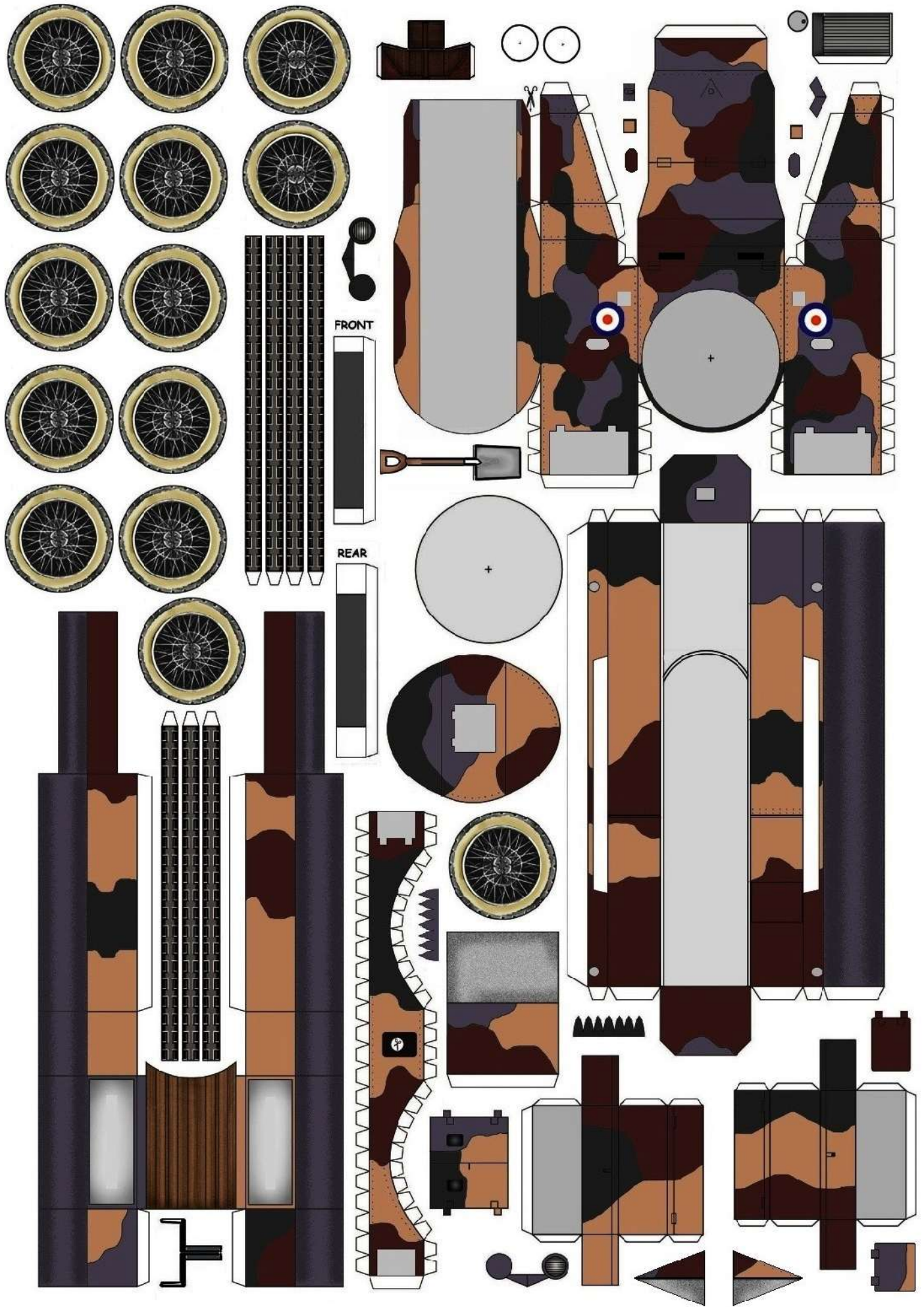
Бельгійці довго обговорювали, як дістатися до батьківщини. Найлогічнішим виглядав шлях через Архангельськ або Мурманськ - той, яким вони прибули до росії. Однак надворі стояв лютий, і північні моря ще не очистилися від льоду. Альтернативний маршрут виглядав божевільним - їхати через усю Росію до Владивостока і там уже вирішувати, що робити далі. Але бельгійці зупинилися саме на ньому.

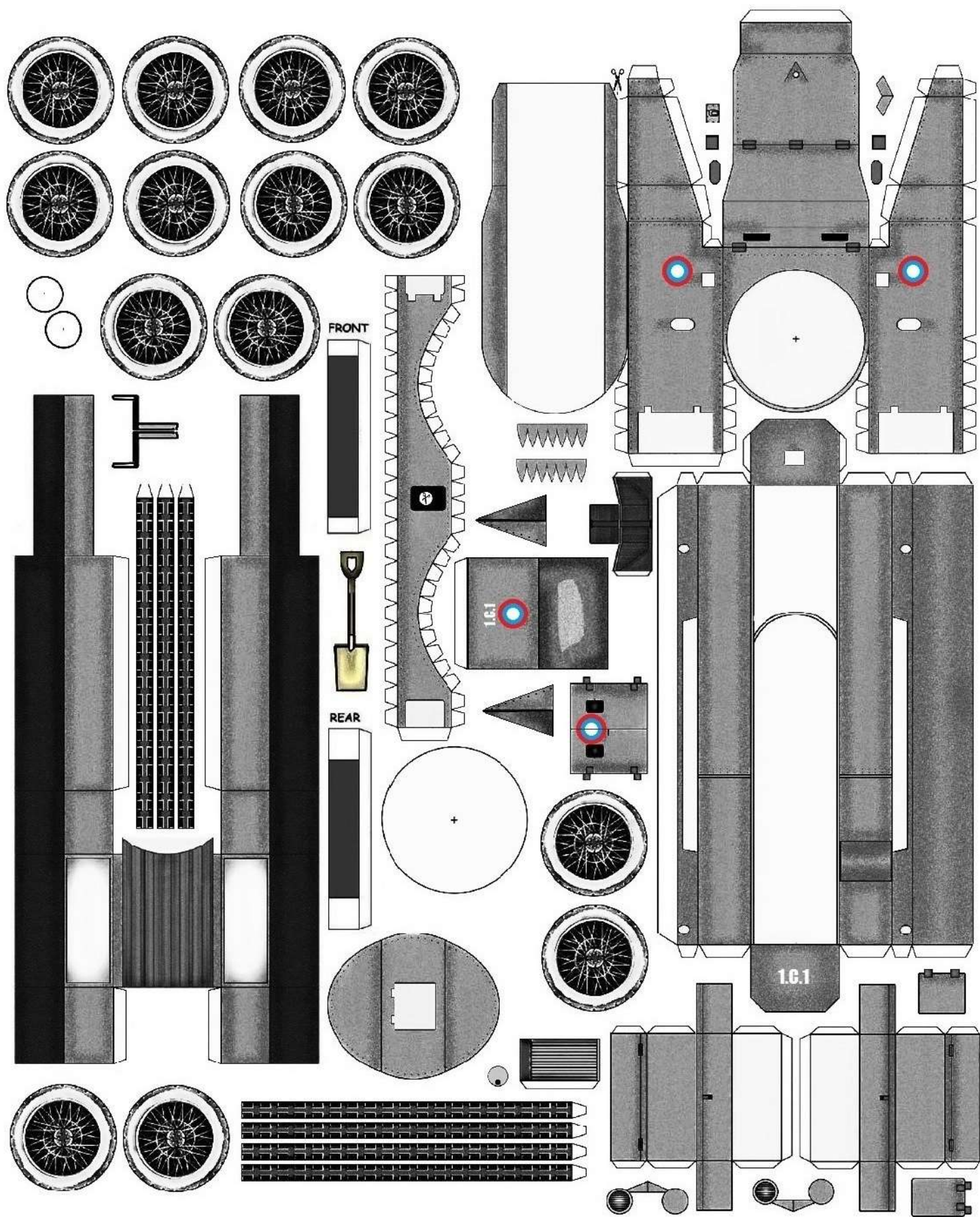
До Уралу поїзд ішов два тижні. Шлях сибірськими просторами виявився непростим: на кожній станції бельгійці вели довгі переговори з місцевою владою, щоб їх пропустили. Кілька разів на сибірських станціях справа ледь не доходила до збройних сутичок із більшовиками. Але свої кулемети бельгійці так і не віддали.

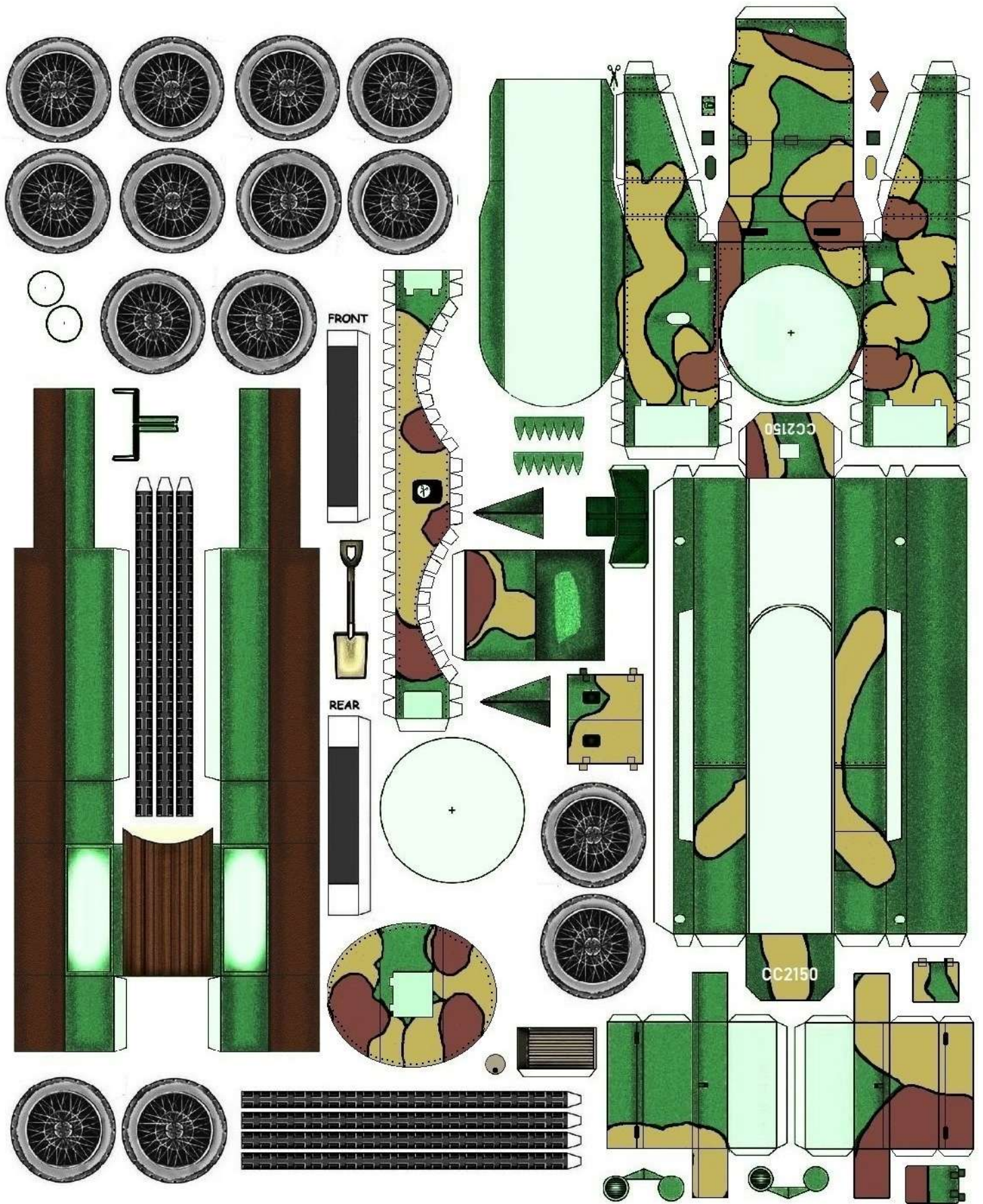
За Читою поїзд дивізіону перетнув китайський кордон і, оминувши Маньчжурію, дістався нарешті до Владивостока. Звідти американським пасажирським лайнером «Шерідан» третім класом бельгійці прибули до Сан-Франциско. Далі – двотижневий переїзд через США. Шлях додому зайняв у дивізіону чотири місяці. Прибувши зрештою до Франції й чекаючи кінця війни, АСМ зіткнувся з незаслуженою зневагою до їхнього бойового минулого з боку союзників.

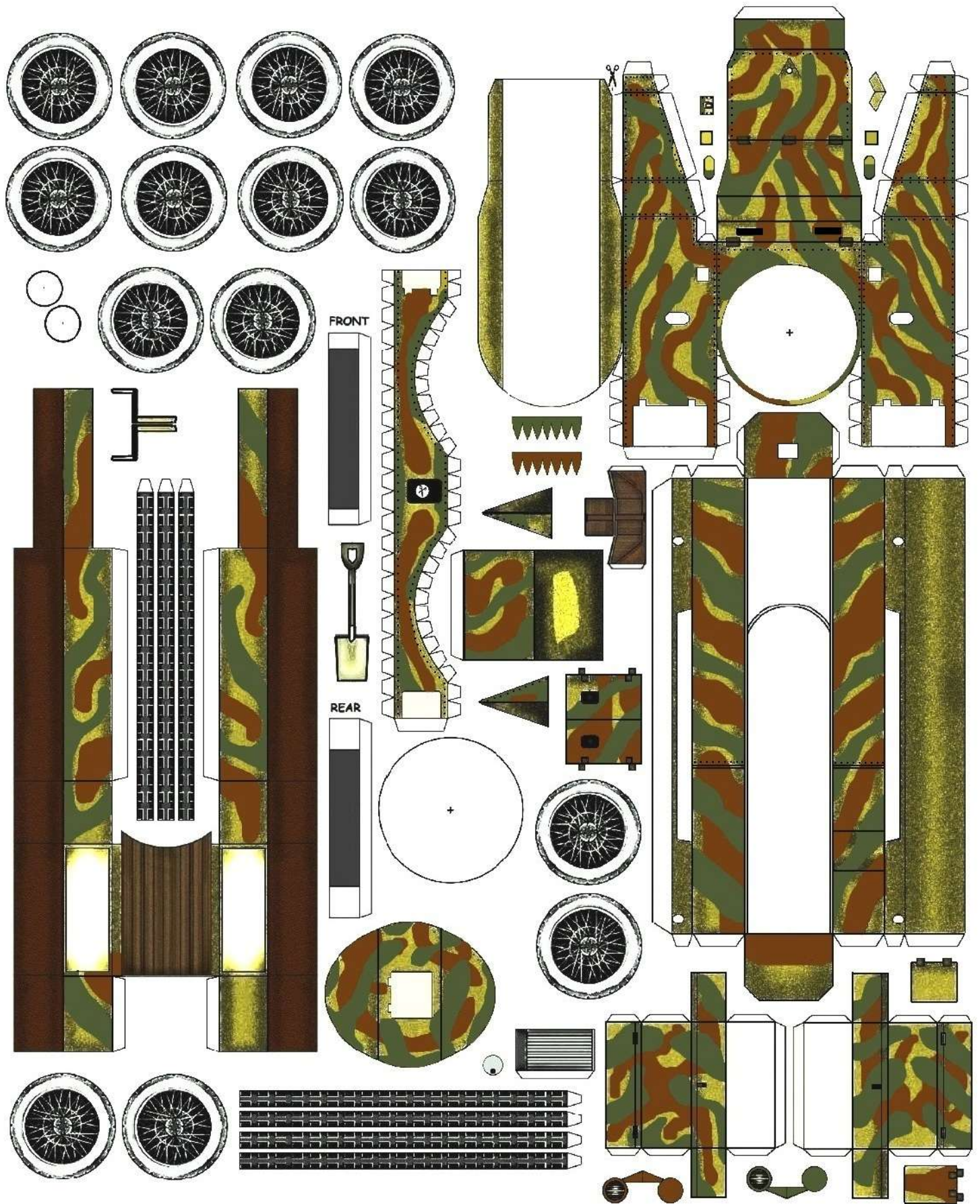

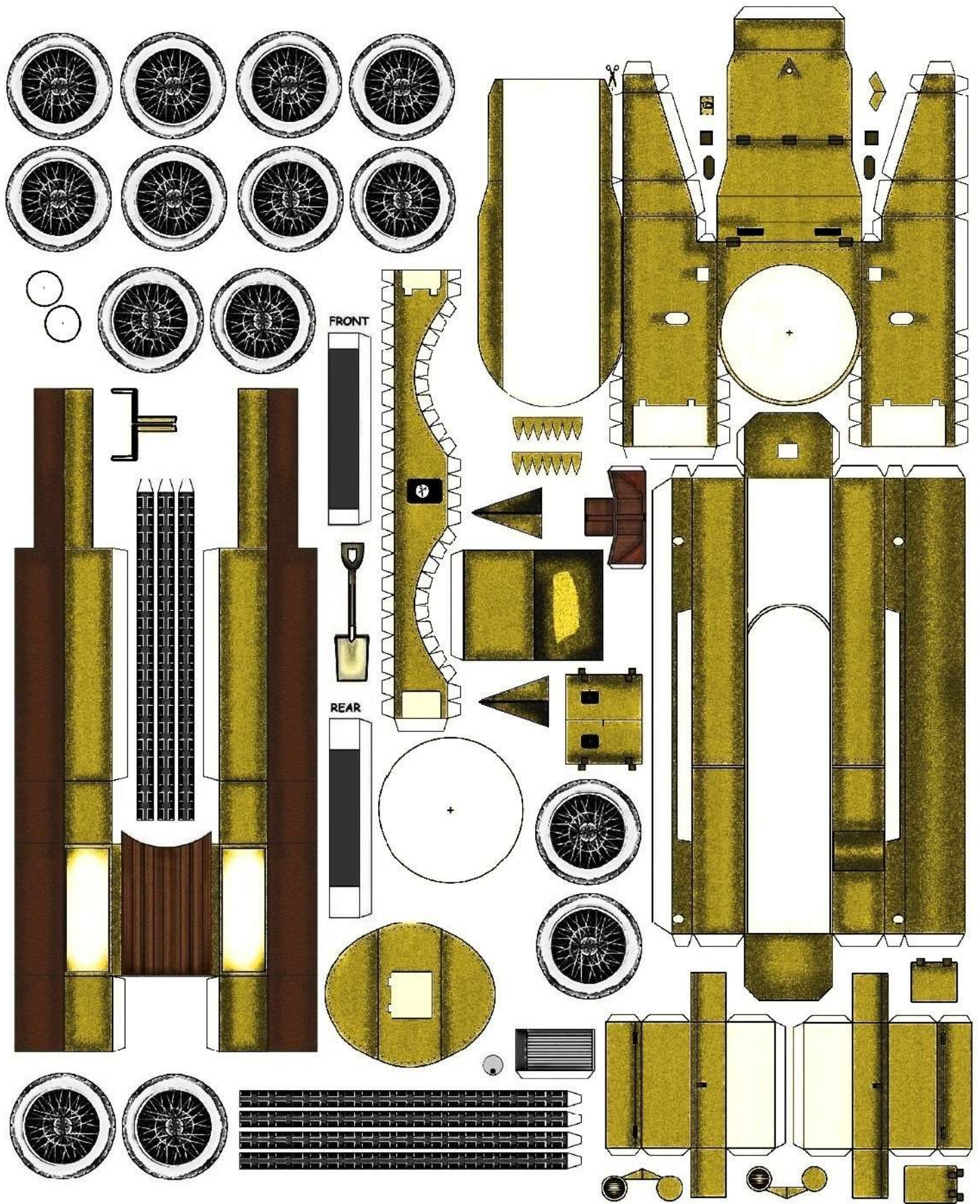

2. Ланчестери на теренах літньої кампанії 1917 року Східного фронту Великої війни

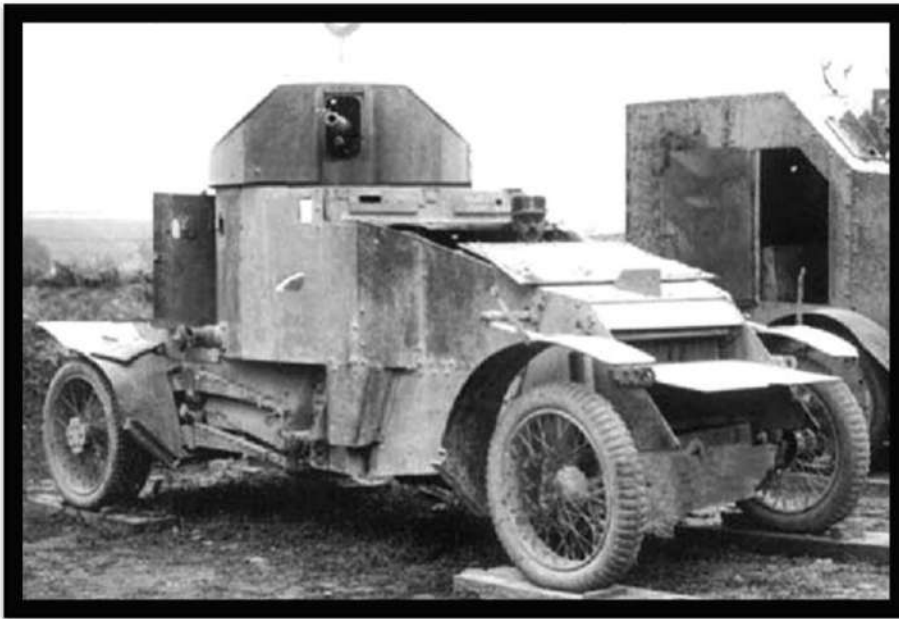
2.1. ІСТОРІЯ

Червневий наступ 1917 — наступальна операція військ російського Південно-Західного фронту; головна складова загального літнього наступу російської армії в липні (червні-липні) 1917 року. План Червневої офензиви передбачав нанесення головного удару силами 11-ї та 7-ї армій на Львів, допоміжного удару 8-ї армії — на Калуш-Болехів. Підтримку наступу Південно-Західного фронту мали забезпечити активні наступальні дії Північного фронту (в напрямку на Ковно; нині м. Каунас, Литва), Західного фронту (на Вільно; нині м. Вільнюс, Литва) та Румунського фронту (на Фокшани-Добруджу, Румунія).

Наступ розпочався 1 липня (18 червня) 1917 силами 11-ї та 7-ї армій, але в його ході не було досягнуто успіху і через два дні він був припинений. 6 липня (23 червня) перейшла в наступ 8-ма армія. Під час дводенних боїв вона прорвала оборону противника, оволоділа містами Галич та Калуш і 13 липня (30 червня) вийшла на рубіж Кропивник (нині село Калуського району Івано-Франківської області) - ріка Лімниця (притока Дністра). Командування спробувало використати успіх 8-ї армії та продовжити наступ. Однак боездатних частин для продовження наступу не було. Розкладені політикою «демократизації» армії, яку проводив Тимчасовий уряд, солдати відмовлялися виконувати накази командирів. Поки вони обговорювали доцільність наступу на мітингах, час був згаяний. 19 (6) липня 1917 австро-німецькі війська генерала від інфантерії Арнольда фон Вінклера перейшли в контрнаступ уздовж залізниці Львів-Тернопіль (Тернопільський прорив) і прорвали фронт 11-ї армії, що викликало відхід 7-ї та 8-ї армій. Відступ російської армії перетворився на панічну втечу некерованої солдатської маси, від якої постраждало місцеве населення. Грабунки, насильства, вбивства супроводжували шлях рос. армії по укр. землі. 4 серпня (22 липня) 1917 Українська Центральна Рада обговорила становище на Південно-Західному фронті й засудила дії армії.

Удари російських військ на Північному та Західному фронтах також не мали успіху, вдало розпочатий наступ на Румунському фронті довелося припинити. Відступ військ Південно-Західного фронту зупинився на рубежі Броди – Збараж - ріка Збруч (притока Дністра). У результаті невдалого Червневого наступу російська армія залишила Галичину, її загальні втрати на всіх фронтах склали 150000 осіб.

2.2. БІЛИЙ ТА ЧЕРВОНІЙ РУХИ

Панцирні авта марки «Ланчестер» були закуплені російським військовим агентом понадштатно. Англо-російський комітет у грудні 1915 року закупив 22 панцирники для потреб російської армії понад виділену Головним військово-технічним правлінням армії норму, хоча «Ланчестер» і не

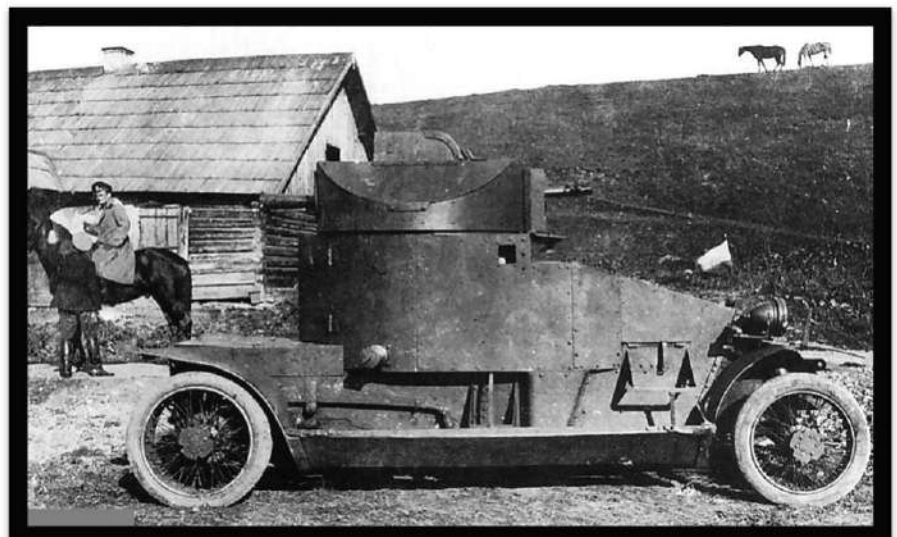
відповідав висунутим вимогам, як панцирні авта «Остін». У січні 1916 року вони прибули в росію. Спочатку панцирники передбачалося обладнати двома кулеметними баштами, також був проект обладнання панцирника бомбометом. Однак нестача гарматних панцирників призвела до рішення озброїти «Ланчестери» 37-мм гарматами Гочкіса. Один із панцирників був обладнаний пристроєм для прориву дротяних загороджень, проте про його застосування і бойовий шлях немає інформації. Ще один з «Ланчестерів» залишився кулеметним і був доданий 4-м автом в одну з автокулеметних чот.

Ці машини дещо відрізнялися від стандартних англійських моделей, на даху башти вони мали маленьку спостережну башточку, крім того, кулемет мав додатковий бронезахист у вигляді L-подібних бічних щитків.

Наступна партія «Ланчестерів» прибула в росію в січні 1916 року в складі експедиційного корпусу Королівської морської повітряної служби, яким командував майор Олівер Локер-Лемпсон.

*«Ланчестер» армії
російської республіки
«Туркестанець».
Галичина, 1917 рік.*

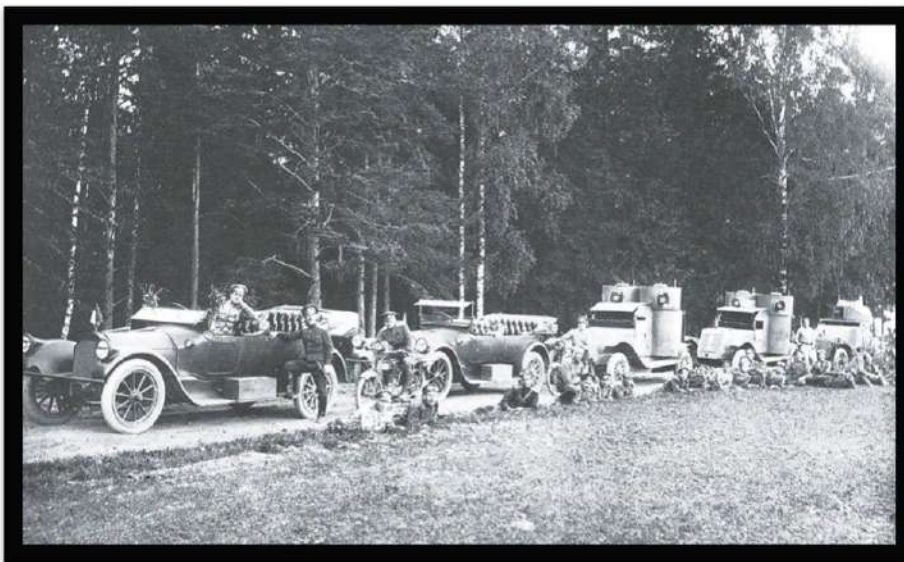
Під час усіх російських кампаній панцирники

«Ланчестер» зарекомендували себе як дуже надійні і невибагливі авто, вони витримали довгі марші пересіченою місцевістю і перенесли складні зимові умови. Водночас «Ланчестери» зразка 1914 року мали і серйозні недоліки, до яких можна було віднести низьку посадку, що погіршувала прохідність, а також невдалу конструкцію карбюратора, через що був ускладнений пуск двигуна за низьких температур. Частину броньовиків озброювали 37-мм гарматами, і вони успішно діяли проти ворожих броневих автомобілів. Від 30 до 36 панцирників «Ланчестер», що були в російській армії, після революції 1917 року опинилися в руках Білих, але захоплені в них машини цілком могли використовуватися і в РККА.

Останні достовірні відомості про використання панцирних авто «Ланчестер» у росії датуються 1917 роком. У наступні роки про них ніде не згадується. Можна лише припустити, що за відсутності запасних частин вони швидко вийшли з ладу і вже не підлягали відновленню.

2.3. АРМІЇ УКРАЇНИ

Одна з батарей 2-го бронедивізіону колони Овчаренка. Київ, травень 1918 року.

В статті «Панцирні авто в Українських військах» за авторством Козлової (Нижник) Людмили Анатоліївни зазначено, що: «...в армії Української Держави

було 8 автопанцирних дивізіонів. Штатний склад кожного дивізіону - 6 броневих автомобілів (2 гарматних і 4 кулеметних). Кожен дивізіон налічував по 2 батареї по 3 броневих автомобілі відповідно. Техніка дивізіонів дісталася, в основному, від бронедивізіонів російської імператорської армії. Крім того, 2 бронедивізіона дісталася від колони Овчаренко.

Колона Овчаренко - 1 і 2 Запорізькі бронедивізіони Окремої Запорізької дивізії. Дана колона була сформована в Києві на початку березня 1918 року. До 21 березня колона налічувала 10 броневих автомобілів, 4 з яких перебували в поході, а з решти шести лише один броневих автомобіль був справний. 2-й бронедивізіон складався з техніки та особового складу 44 бронедивізіону РІА. На озброєнні даного бронедивізіона перебував, в тому числі, 1 «Ланчестер».

26 квітня був відданий наказ щодо передачі 2 бронедивізіона Полтавському корпусу. 14 червня 1918 старшина гетьманської армії Фризюк-Палій прибув до Полтави з наказом провести ревізію 2 дивізіону колони. Ревізор виявив, що 2 батареї 2-го бронедивізіону роззброїли німецькі окупаційні війська, а бійців 1 батареї, що знаходилася в Слов'янську, було розстріляно. Причина всього цього була банальна - дивізіон займався «реквізиціями» (тобто грабунками). На довершення всього командир дивізіону хорунжий Вовпів з початку квітня перебував у Житомирі і не мав уявлення, що відбувається з дорученим йому підрозділом. У той же день колона Овчаренко була розформована...»

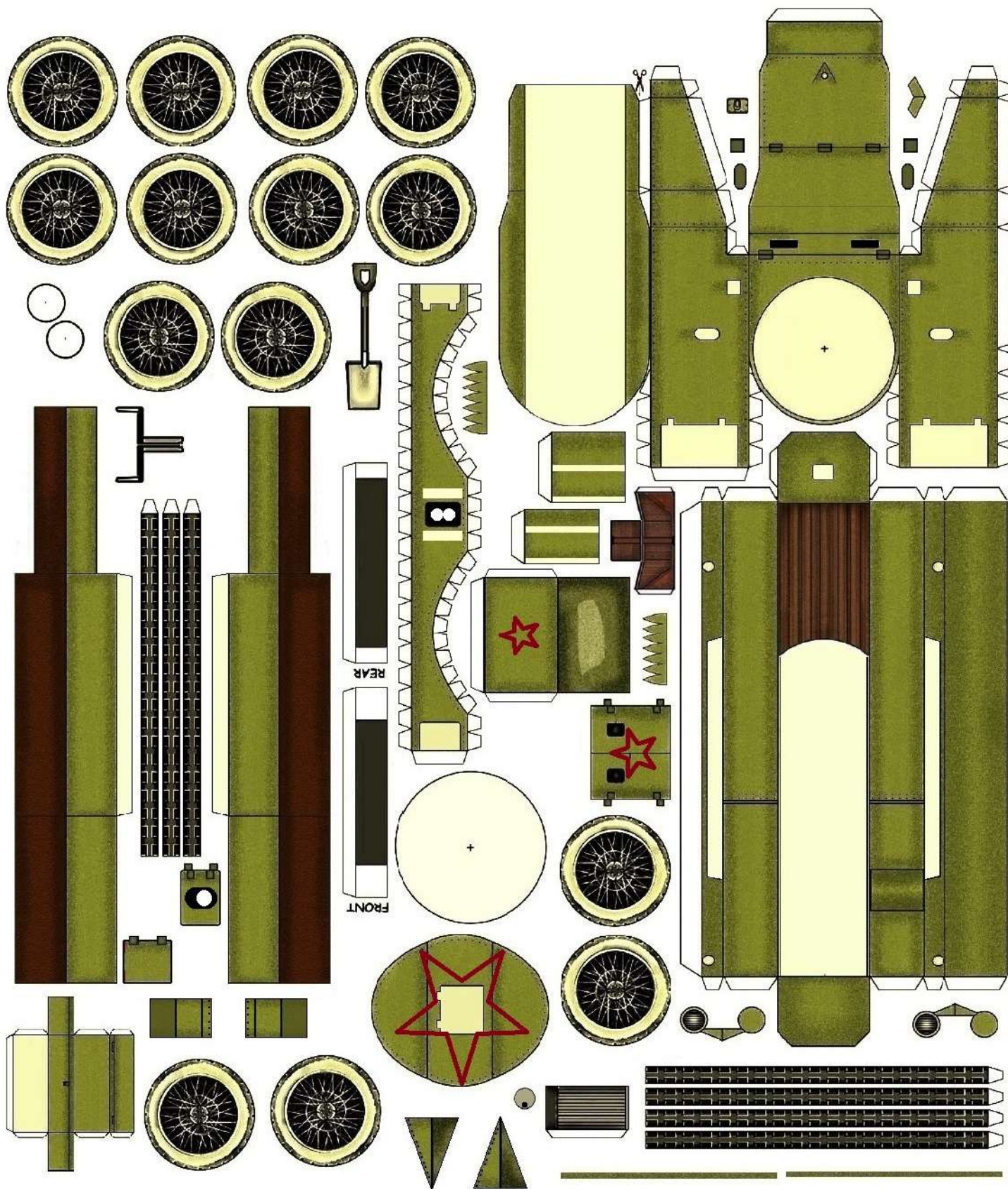
2.4. АРМІЇ ЦЕНТРАЛЬНИХ ДЕРЖАВ

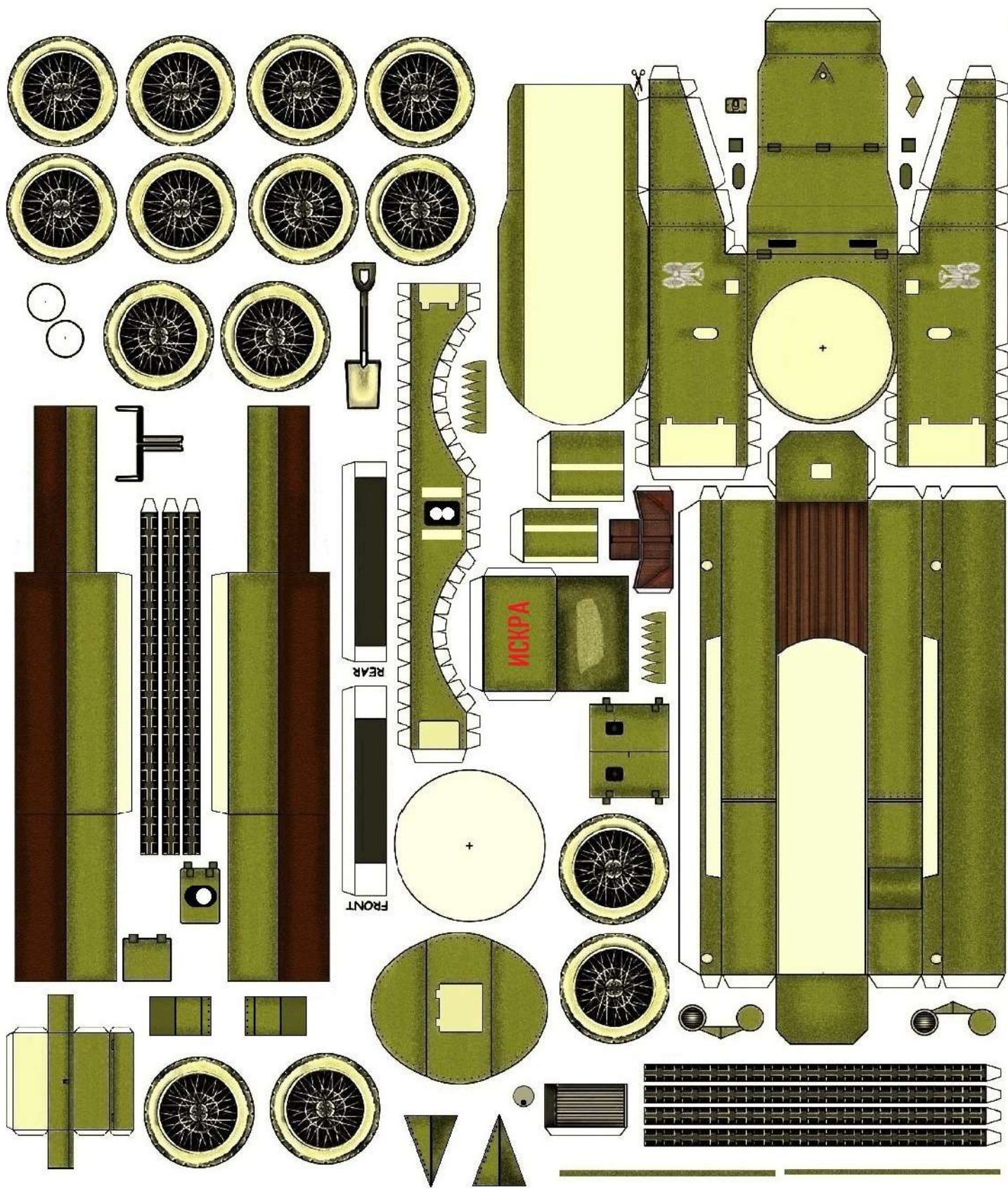
*«Ланчестер» з ім'ям
власним
«Туркестанець»
захоплено німецькими
вояками. Галичина,
1917 рік.*

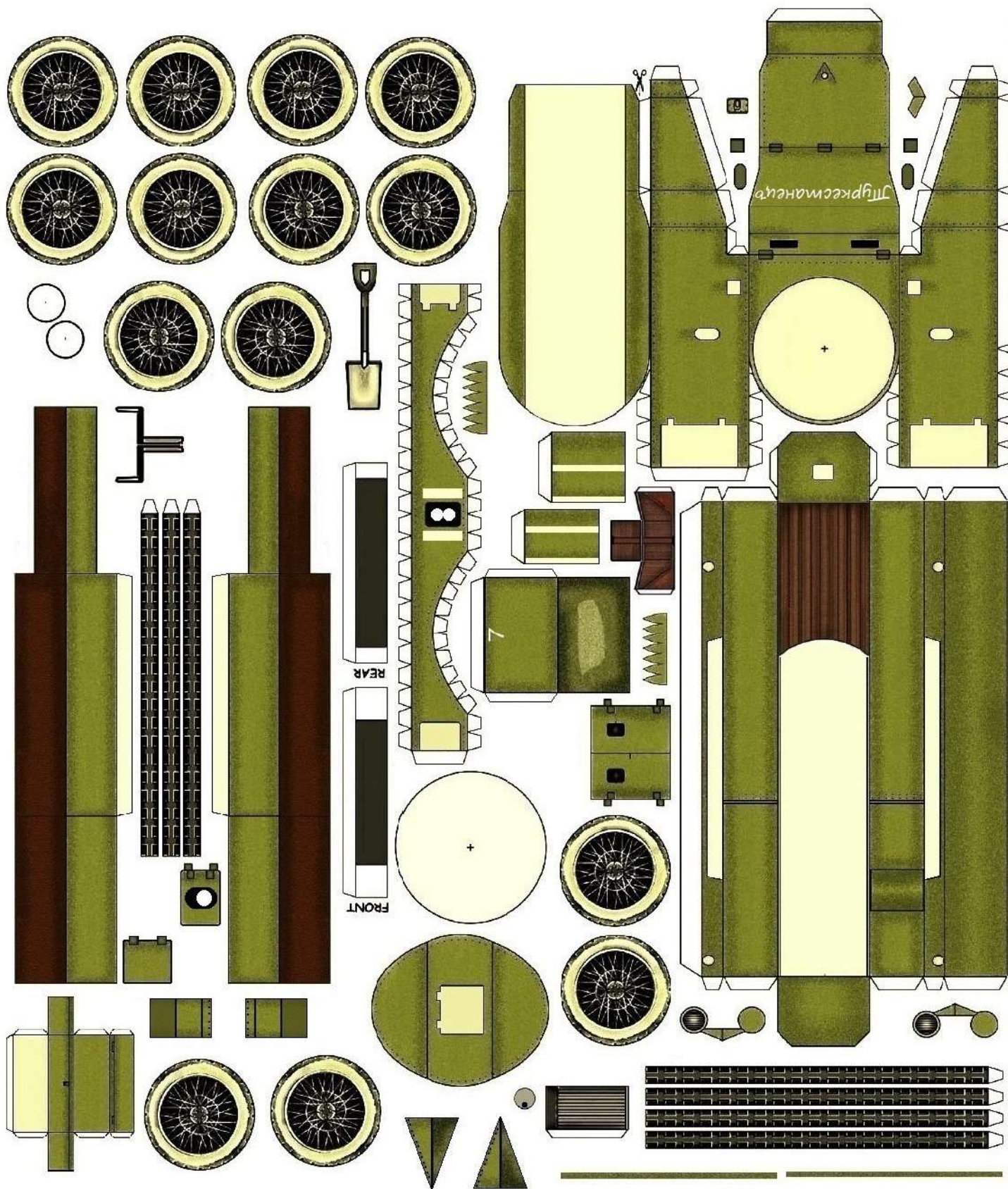
Кілька панцирників
«Ланчестер» були
захоплені німцями під
час боїв на Східному
фронті. Шість із них
були відремонтовані й
експлуатувалися у складі 11-ї чоти 1-го автопанцирного кулеметного дивізіону.

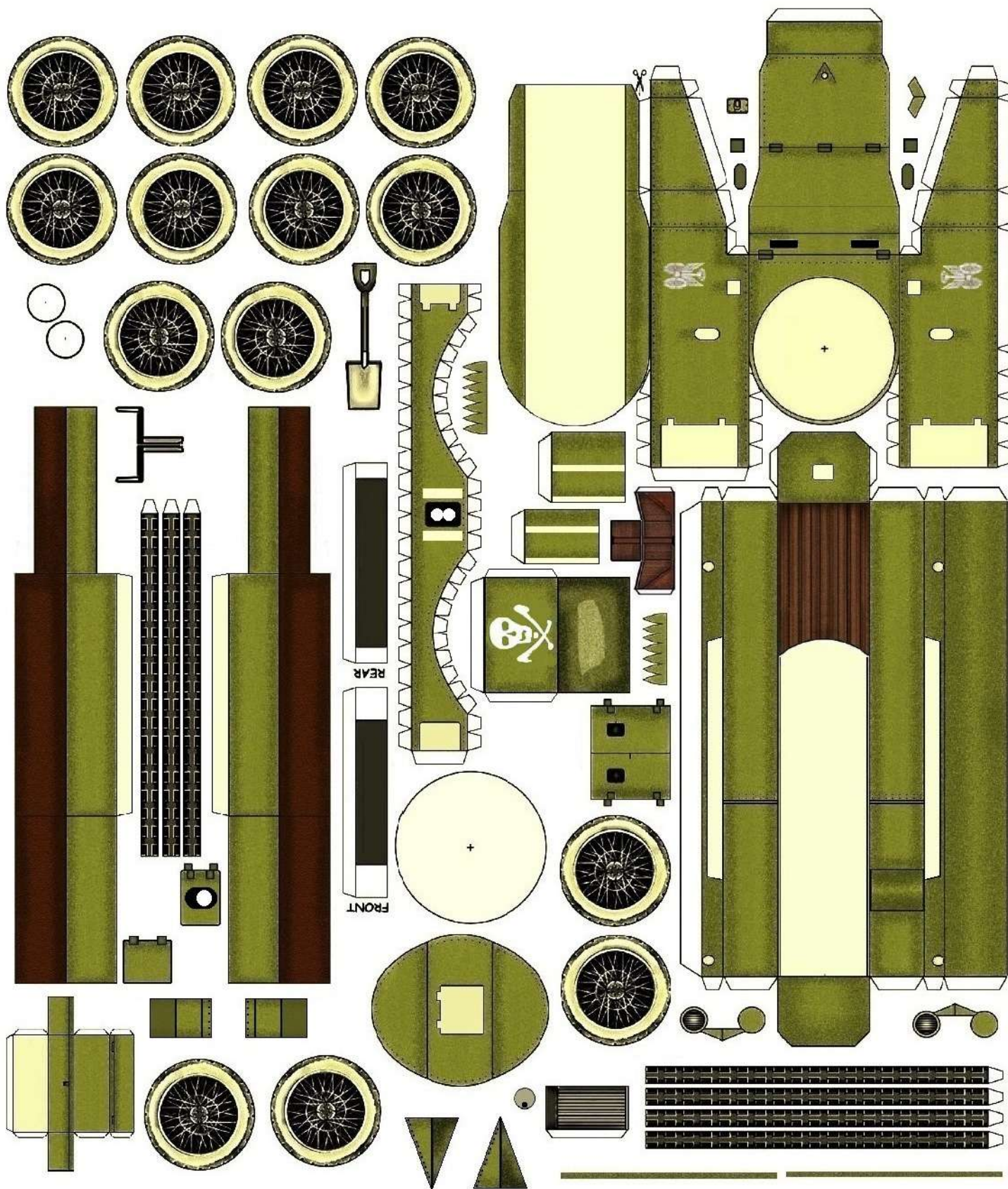

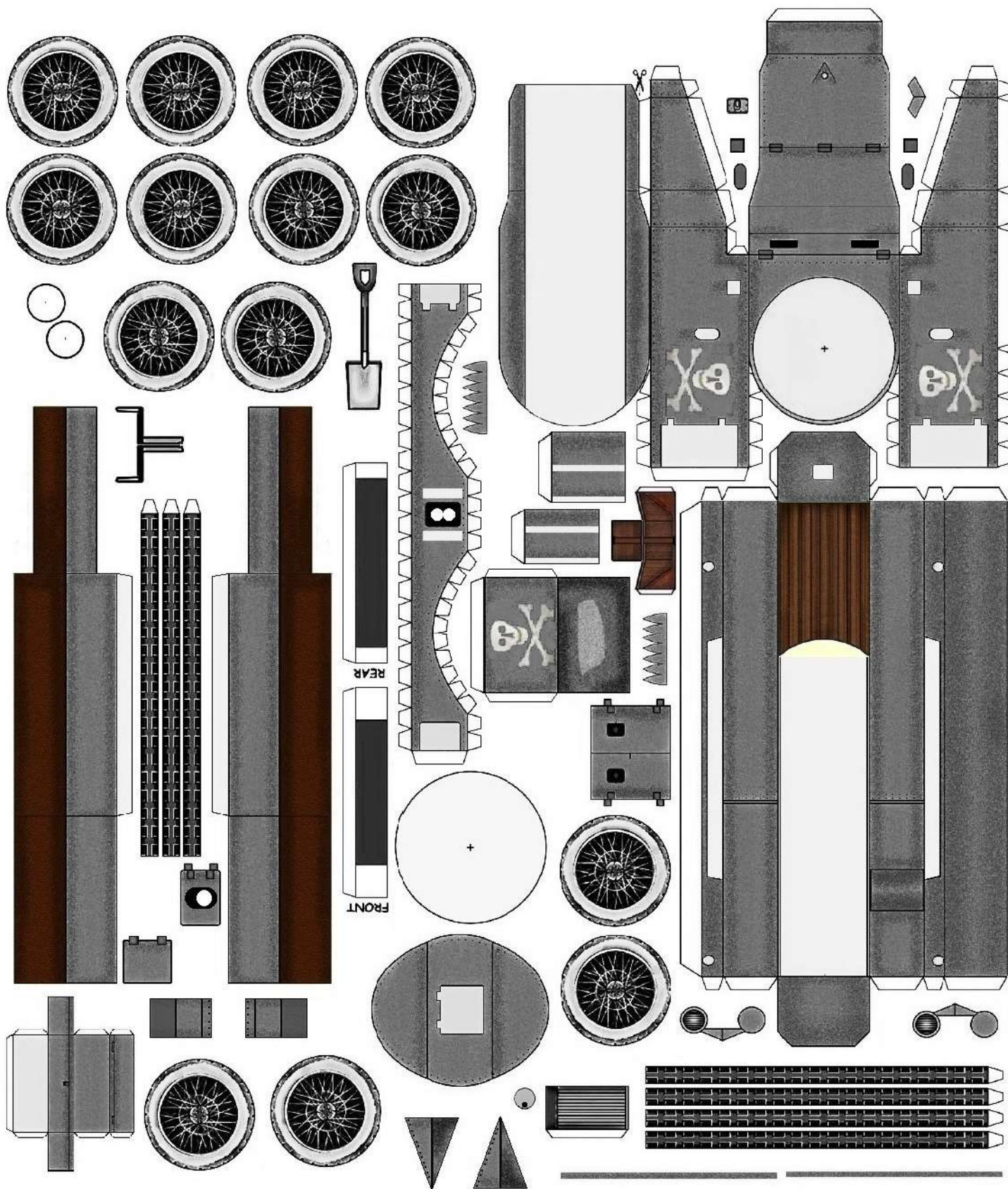
*Захоплені австро-
угорськими вояками
«Ланчестер» та
«Джеффері-
Поплавко». Галичина,
серпень 1917 року.*

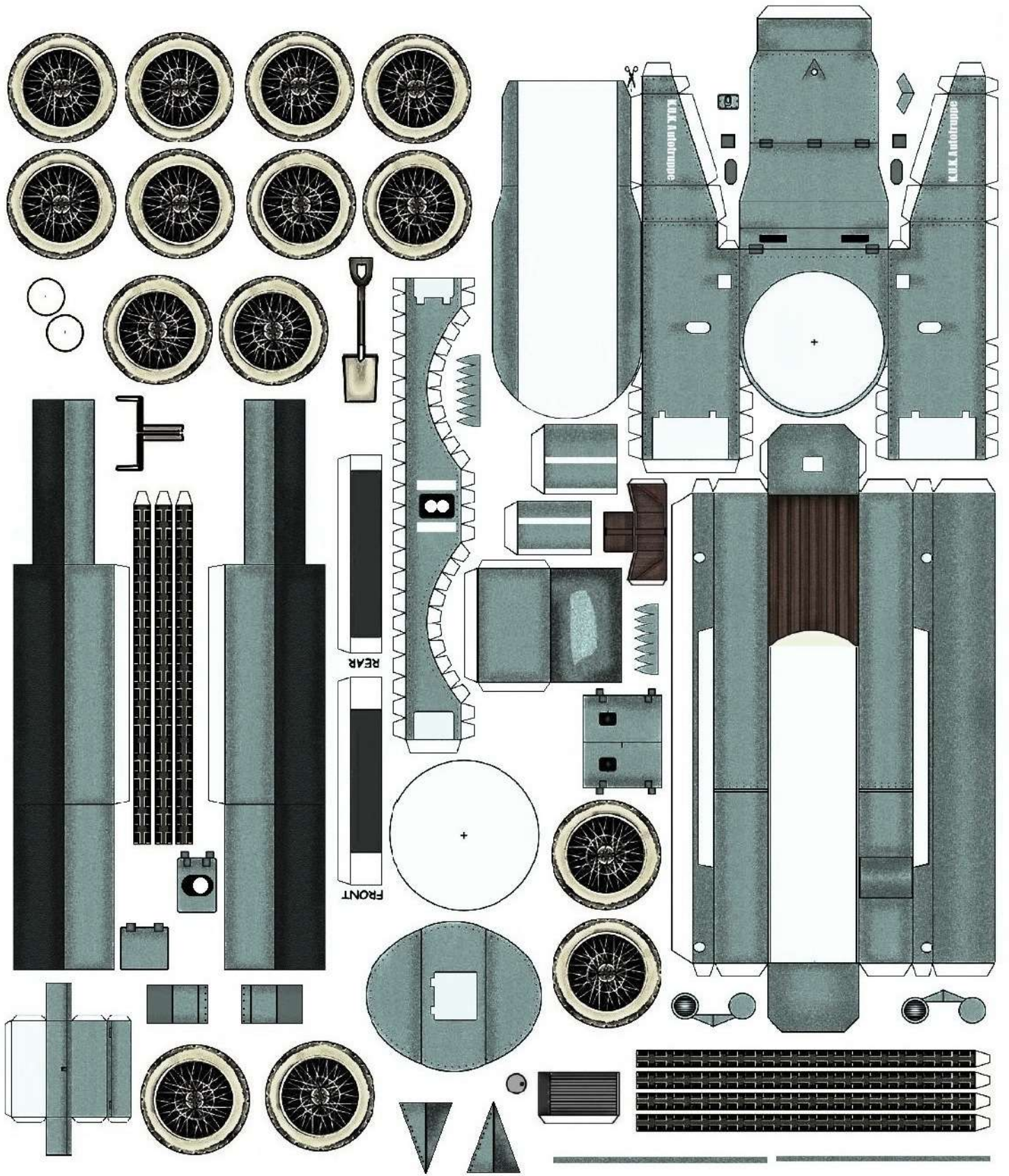

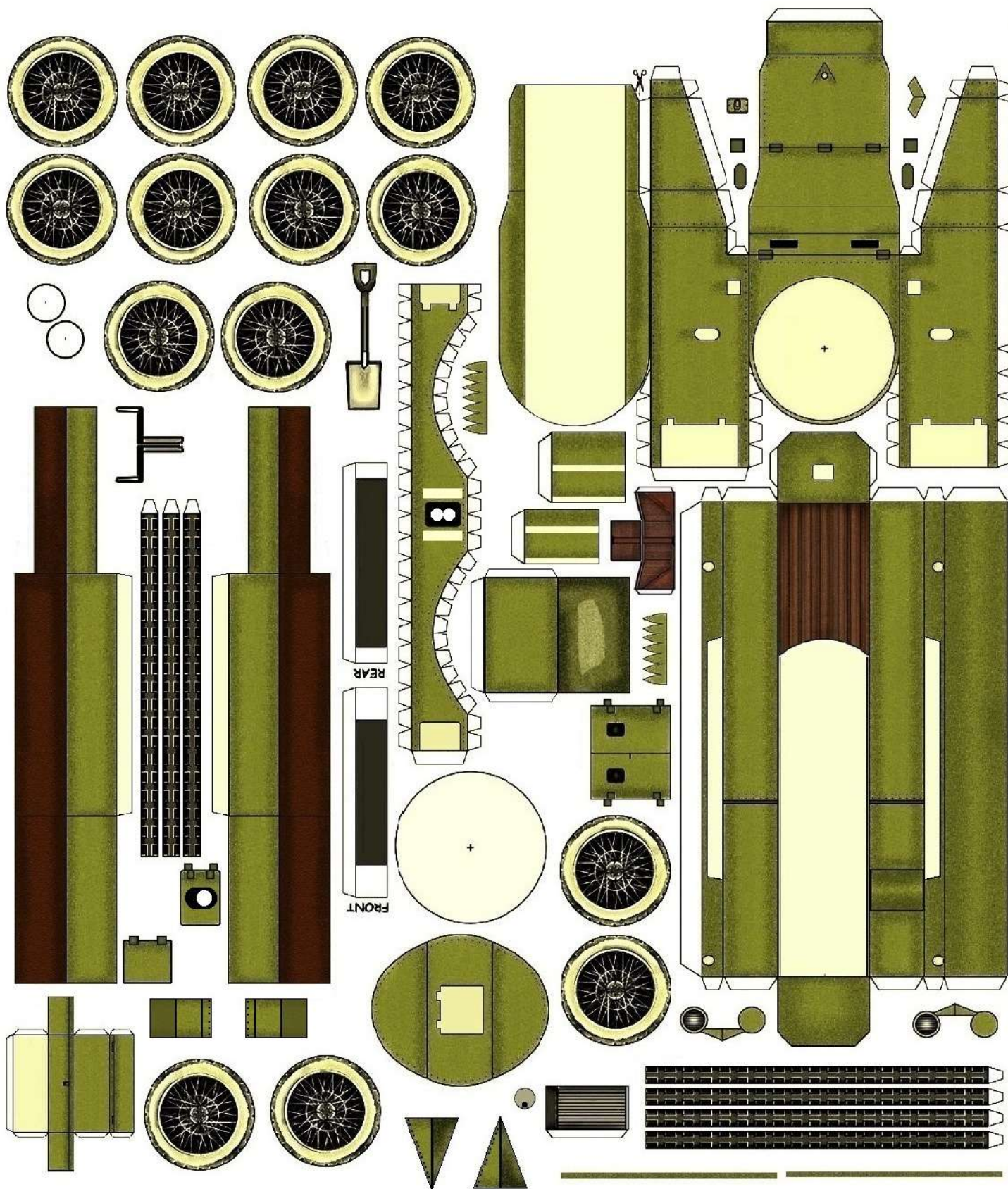

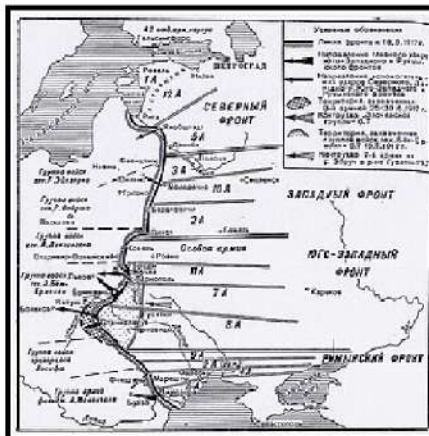
Corporal

Випуск 5

Масштаб 1:50

Designed by Лукашенко Станіслав

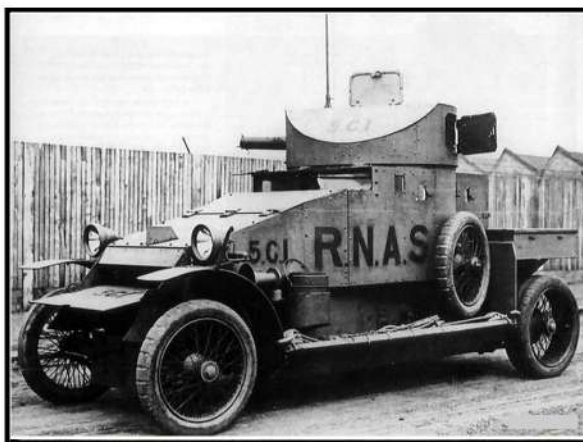
Не для продажу!
Not for sale!

Червнева офензива
Керенського. Останній
російський наступ Великої
війни

Пригоди бельгійців в
Україні. Бойовий шлях
бельгійського
панцирного дивізіону на
Східному фронті.

У мандрах та битвах.
Панцирні авто
Lanchester у Перших
Визвольних Змаганнях.

Далі буде...